

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

# مدارهای الکتریکی خودرو

شاخه: کارداش

زمینه: صنعت

گروه تحصیلی: مکانیک

زیر گروه: عیب‌یابی و تعمیر

رشته‌های مهارتی: تعمیر موتور و برق خودرو، تعمیر برق اتومبیل (۳۱۷)

کد رایانه‌ای رشته‌های مهارتی: ۶۱۱۴، ۶۱۱۳

نام استاندارد مهارتی مبنا: برق خودرو درجه (۲)

کد استاندارد متولی: ۸-۵۵/۴۲/۲/۳

شماره درس: نظری ۲۹۲ و عملی ۲۹۳

عنوان و نام پدیدآور: مدارهای الکتریکی خودرو: شاخه کارداش، زمینه صنعت، گروه تحصیلی مکانیک، زیر گروه عیب‌یابی و تعمیر [کتاب‌های درسی] : ۶۰۷/۶ برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تالیف، دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش؛ مؤلفان: داود نجف‌زاده نویر، محمد تقی معینی، محمد حسن توّلّا. وزارت آموزش و پژوهش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی.

مشخصات نشر: تهران: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۴

مشخصات ظاهری: ۲۸۷ ص. : مصور (رنگی).

شابک: ۹۶۴-۵-۱۵۷۳-۶

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه

موضوع و شناسه افزوده: ۱- مدارهای برقی. الف. نجف‌زاده نویر، داود، ۱۳۳۵- ب. معینی، محمد تقی، ۱۳۳۶- ج. توّلّا، محمد حسن، ۱۳۱۳- د. سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی. دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کارداش. ه. اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.

رده‌بندی دیوبی: ۳۷۳ ک ۷/۶

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۱۵۷۷۹۷

همکاران محترم و دانش آموزان عزیز :

پیشنهادات و نظرات خود را درباره محتوای این کتاب به نشانی  
تهران - صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و  
حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

[info@tvoccd.sch.ir](mailto:info@tvoccd.sch.ir)

پیام‌نگار (ایمیل)

[www.tvoccd.sch.ir](http://www.tvoccd.sch.ir)

وب‌گاه (وب‌سایت)

محتوای این کتاب در سال تحصیلی ۱۳۸۶-۸۷ توسط آقای داود نجف‌زاده نوبر بازسازی و  
اصلاح شده است.

## وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر تألیف کتاب‌های درسی فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب : مدارهای الکترونیکی خودرو - ۶۰۷/۶

مؤلفان : داود نجف‌زاده نوبر، محمد تقی معینی و محمدحسن تولآ

ویراستار علمی و تخصصی : محسن حاج سیف‌اللهی

ویراستار زبانی و ادبی : ماهدخت عقیقی، حسین داودی

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار ۹۲۶۶، ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت : [www.chap.sch.ir](http://www.chap.sch.ir)

رسم : مریم دهقان‌زاده

عکاس : استودیو عکاسی شرکت صنایع آموزشی

صفحه‌آرا : صغیری عابدی

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخت)

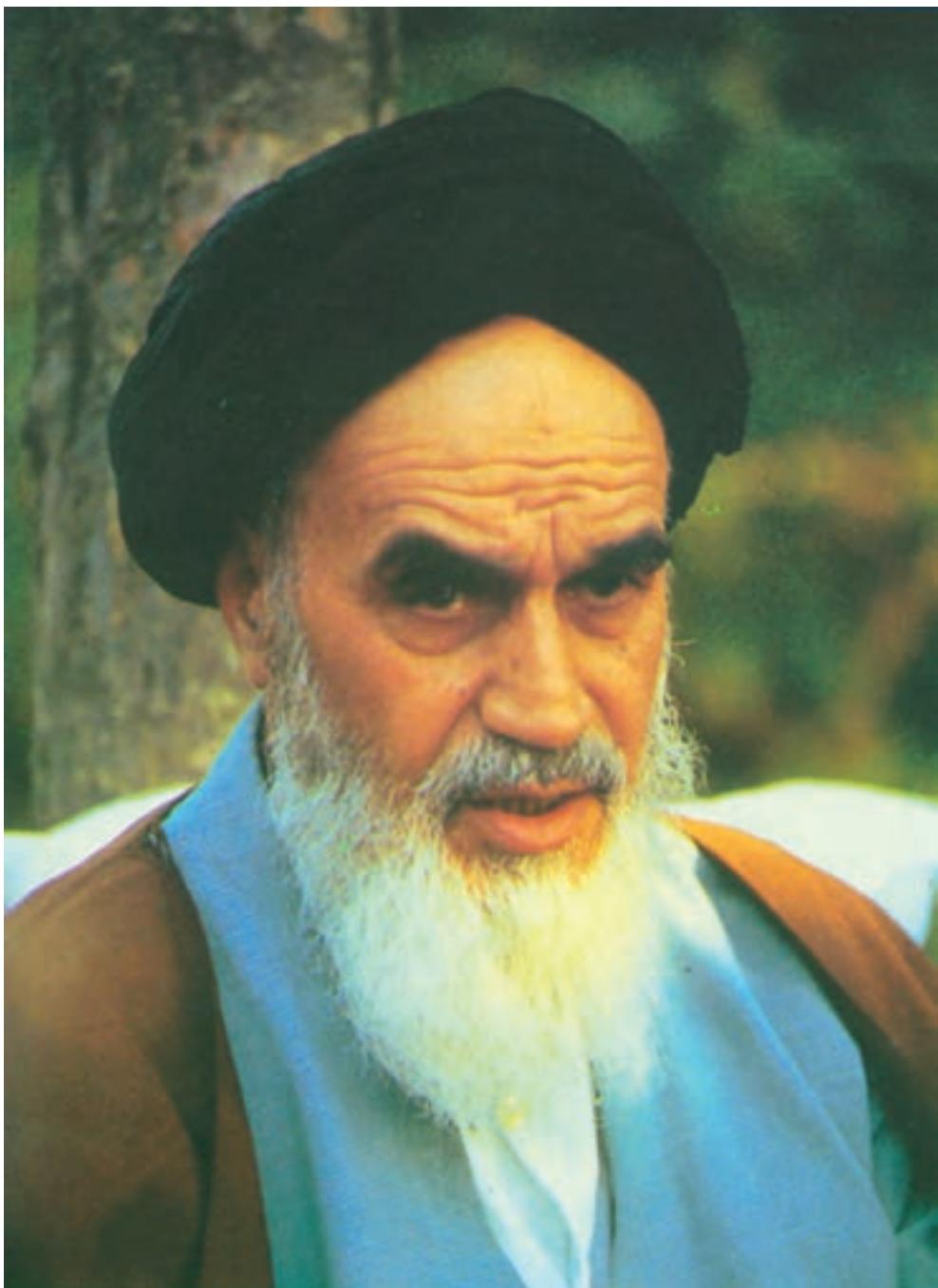
تلفن : ۰۴۹۸۵۱۶۱-۵، ۰۴۹۸۵۱۶۰، دورنگار : ۳۷۵۱۵-۱۳۹

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ سوم ۱۳۹۴

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۶-۰۵۷۳-۹۶۴-۰-۵ ISBN 964-05-1573-6



شما عزیزان کوشش کنید که از این وابستگی بیرون آید و احتیاجات کشور خودتان را  
برآورده سازید، از نیروی ایمانی انسانی خودتان غافل نباشید و از اثکای به ا جانب بپرهیزید.  
امام خمینی «قدس سرّه الشّریف»

## مقدمه‌ای بر چگونگی برنامه‌ریزی کتاب‌های پوダメنی

برنامه‌ریزی تأليف «پوダメن‌های مهارت» یا «کتاب‌های تخصصی شاخه کاردانش» بر مبنای استانداردهای «مجموعه برنامه‌های درسی رشته‌های مهارتی شاخه کاردانش، مجموعه هشتم» صورت گرفته است. براین اساس، ابتدا توانایی‌های هم‌خانواده (Power Harmonic) مورد مطالعه و بررسی قرار گرفته است. سپس مجموعه مهارت‌های هم‌خانواده به صورت واحدهای کار تحت عنوان (Unit) دسته‌بندی می‌شوند. در نهایت واحدهای کار هم‌خانواده با هم مجدداً دسته‌بندی شده و پوダメن‌های مهارتی (Module) را شکل می‌دهند. دسته‌بندی «توانایی‌ها» و «واحدهای کار» توسط کمیسیون‌های تخصصی با یک نگرش علمی انجام شده است به گونه‌ای که یک سیستم پویا بر برنامه‌ریزی و تأليف پوダメن‌های مهارت نظارت دائمی دارد. با روش مذکور یک «پوダメن» به عنوان کتاب درسی مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش در «شاخه کاردانش» چاپ‌سپاری می‌شود.

به طور کلی هر استاندارد مهارت به تعدادی پوダメن مهارت ( $M_1$  و  $M_2$  و ... ) و هر پوダメن نیز به تعدادی واحد کار ( $U_1$  و  $U_2$  و ...) هر واحد کار نیز به تعدادی توانایی ( $P_1$  و  $P_2$  و ...) تقسیم می‌شوند. به طوری که هنرجویان در پایان آموزش واحدهای کار (مجموعه توانایی‌های استاندارد مربوطه) و کلیه پوダメن‌های هر استاندارد، تسلط و مهارت کافی در بخش نظری و علمی را به گونه‌ای کسب خواهند نمود که آمادگی کامل را برای شرکت در آزمون جامع نهایی جهت دریافت گواهینامه مهارت به دست آورند. بدیهی است هنرآموزان و هنرجویان ارجمند شاخه کاردانش و کلیه عزیزانی که در امر توسعه آموزش‌های مهارتی فعالیت دارند، می‌توانند ما را در غنای کفی پوダメن‌ها که برای توسعه آموزش‌های مهارتی تدوین شده است رهنمون و یاور باشند.

سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی  
دفتر تأليف کتاب‌های درسی  
فنی و حرفه‌ای و کاردانش

## مقدمه

بودمان حاضر در مورد نصب، پیاده کردن و سیم کشی مدار الکتریکی (نشان دهنده های درجه‌ی آب، بنزین و روغن، برف پاک کن و شیشه‌شوی، شیشه‌گرم کن، دستگاه های صوتی خودرو، آتنن الکتریکی، ساعت، بوق، پمپ بنزین الکتریکی، کویل، دلکو، سوئیچ جرقه، سرعت سنج و دورسنج و گرم کن موتور دیزل) و روش عیب یابی و رفع عیب آن ها، منطبق بر اهداف آموزشی شاخه‌ی کارداشی بر مبنای توانایی های شماره‌ی : ۱۷-۱۸-۲۱-۲۲-۲۴-۲۵-۲۶-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳ و ۳۵ استاندارد مهارت و آموزش «تعمیر کار برق خودرو درجه‌ی ۲» به شماره‌ی کد بین المللی ۱۳۸۴-۸-۵۵/۴۲/۲/۱ سال رشتہ‌ی اتومکانیک سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تألیف شده است. این مجموعه می‌تواند، علاوه بر هنرجویان شاخه‌ی کارداشی، برای سایر علاقه‌مندانی که فعالیت‌های آن‌ها به سیستم الکتریکی خودرو مربوط است، مفید واقع شود. برسش‌های پیش‌آزمون، به منظور ایجاد انگیزه و علاقه‌مندی و فراهم نمودن بستر مناسبی برای یادگیری، هم‌چنین سوالات آزمون پایانی، برای ارزیابی آموخته‌های مخاطبین، طراحی و در ابتداء و انتهای هر واحد کار آورده شده است. بدینهی است اظهارات و رهنمودهای صاحب نظرانی که در امر توسعه‌ی آموزش‌های مهارتی فعالیت دارند، چراغ راه مؤلفان خواهد بود.

با تشکر — مؤلفان

## فهرست

### عنوان

۱	واحد کار اول.....
۲	پیش آزمون (۱)
۴	۱- نشان دهنده ها .....
۴	۲- نشان دهنده هی درجه هی حرارت آب موتور .....
۶	۱-۲-۱- نشان دهنده هی درجه هی آب دو بوبینه .....
۶	۲-۲-۱- نشان دهنده هی درجه هی آب بی متالی .....
۷	۳-۱- رگلاتور تنظیم ولتاژ .....
۸	۴-۱- نشان دهنده هی درجه هی بنزین (سوخت نما) .....
۹	۴-۲-۱- نشان دهنده هی درجه هی بنزین دو بوبینه .....
۱۱	۴-۲-۱- نشان دهنده هی درجه هی بنزین بی متالی .....
۱۲	۵-۱- نشان دهنده هی فشار روغن .....
۱۳	۵-۱-۱- نشان دهنده هی فشار روغن دو بوبینه .....
۱۴	۵-۲-۱- نشان دهنده هی فشار روغن بی متالی .....
۱۴	۵-۳-۱- نشان دهنده هی فشار روغن نوع انساطی .....
۱۵	۶-۱- دستورالعمل پیاده و سوار کردن نشان دهنده هی درجه هی آب، بنزین و فشار روغن .....
۲۱	۷-۱- دستورالعمل پیاده و سوار کردن شمع آب، شمع روغن و واحد درجه هی باک .....
۲۵	۸-۱- مدار الکتریکی نشان دهنده ها .....
۲۵	۹-۱- دستورالعمل سیم کشی مدار نشان دهنده ها .....
۲۶	۱۰-۱- عیب یابی مدار نشان دهنده ها .....
۲۸	۱۱-۱- دستورالعمل آزمایش واحد درجه هی باک .....
۳۳	آزمون پایانی (۱)
۳۵	واحد کار دوم .....
۳۶	پیش آزمون (۲)
۳۷	۱-۲- آشنایی با برف پاک کن، انواع و کاربرد آن .....
۳۸	۲-۲- ساختمان سیستم برف پاک کن .....
۳۸	۱-۲-۲- تیغه هی برف پاک کن .....
۳۹	۲-۲-۲- موتور برف پاک کن و اهرم بندی آن .....
۴۰	۲-۲-۳- مدار شیشه شوی .....
۴۱	۳-۲- طرز کار موتور برف پاک کن دو سرعتی .....
۴۲	۴-۲- دستورالعمل پیاده و سوار کردن برف پاک کن ها و شیشه شوی .....

۲۵	مدار تایمر برف پاک کن و جدول رنگ سیم ها	۵۳
۲۶	دستورالعمل پیاده و سوار کردن سیستم برف پاک کن شیشه جلو و عقب خودرو	۵۵
۲۷	تنظیم محل توقف تیغه های برف پاک کن	۵۶
۲۸	عیب یابی برف پاک کن تایمر دار و شیشه شوی	۵۸
۲۹	دستورالعمل سیم کشی مدار برف پاک کن و شیشه شوی	۶۲
۶۴	آزمون پایانی (۲)	
۶۶	واحد کار سوم	
۶۷	پیش آزمون (۳)	
۶۸	۱- آشنایی با شیشه گرم کن و المنت های حرارتی	
۶۸	۲- مدار الکتریکی شیشه گرم کن	
۷۰	۳- دستورالعمل نصب، سیم کشی و راه اندازی شیشه ای گرم کن خودرو	
۷۱	۴- دستورالعمل عیب یابی و تعمیر گرم کن شیشه ای عقب	
۷۸	۵- سیم کشی مدار الکتریکی گرم کن شیشه ای عقب	
۷۹	آزمون پایانی (۳)	
۸۱	واحد کار چهارم	
۸۲	پیش آزمون (۴)	
۸۴	۱- سیستم صوتی خودرو	
۸۵	۲- انواع سیستم های صوتی خودرو	
۸۵	۳- رادیو پخش صوت	
۸۵	۴- رادیو پخش سی دی (CD)	
۸۵	۵- پخش دی وی دی (DVD)	
۸۸	۶- بلندگوهای سیستم صوتی	
۹۰	۷- مدار الکتریکی رادیو پخش صوت	
۹۰	۸- دستورالعمل پیاده و سوار کردن سیستم صوتی خودرو، سیم کشی و عیب یابی مدار آن	
۱۰۰	۹- پارازیت گیر (متوقف کننده نویز)	
۱۰۲	آزمون پایانی (۴)	
۱۰۴	واحد کار پنجم	
۱۰۵	پیش آزمون (۵)	
۱۰۷	۱- آشنایی با آتن خودرو؛ انواع و کاربرد آن	
۱۱۰	۲- راه اندازی آتن الکتریکی	
۱۱۳	۳- مدار الکتریکی آتن	

٤-٥- دستورالعمل پیاده و سوارکردن آتنن الکتریکی ..... ۱۱۳	
۵-۵- عیب یابی و تعمیر آتنن الکتریکی ..... ۱۱۵	
۵-۶- دستورالعمل سیم کشی مدار الکتریکی آتنن ..... ۱۱۸	
۷-۵- عیب یابی مدار الکتریکی آتنن ..... ۱۲۰	
آزمون پایانی (۵) ..... ۱۲۴	
واحد کار ششم ..... ۱۲۶	
پیش آزمون (۶) ..... ۱۲۷	
۱-۶- آشنایی با ساعت خودروها و انواع آن ..... ۱۲۸	
۲-۶- مدار الکتریکی ساعت خودرو ..... ۱۲۹	
۳-۶- دستورالعمل پیاده، نصب کردن و آزمایش ساعت الکتریکی خودرو ..... ۱۳۰	
۴-۶- دستورالعمل سیم کشی مدار ساعت الکتریکی خودرو ..... ۱۳۴	
آزمون پایانی (۶) ..... ۱۳۶	
واحد کار هفتم ..... ۱۳۷	
پیش آزمون (۷) ..... ۱۳۸	
۱-۷- بوق ..... ۱۳۹	
۲-۷- انواع بوق و کاربرد آنها ..... ۱۳۹	
۳-۷- رله یا آفتمات بوق ..... ۱۴۲	
۴-۷- شستی بوق ..... ۱۴۳	
۵-۷- نقشه‌ی مدار الکتریکی بوق ..... ۱۴۴	
۶-۷- دستورالعمل پیاده و سوارکردن و راه اندازی بوق ..... ۱۴۵	
۷-۷- اصول نصب بوق ..... ۱۴۶	
۸-۷- دستورالعمل سیم کشی و آزمایش و عیب یابی مدار بوق ..... ۱۴۹	
آزمون پایانی (۷) ..... ۱۵۷	
واحد کار هشتم ..... ۱۵۹	
پیش آزمون (۸) ..... ۱۶۰	
۱-۸- پمپ بنزین الکتریکی، انواع و کاربرد آن ..... ۱۶۱	
۲-۸- ساختمان و طرز کار پمپ بنزین الکتریکی ..... ۱۶۲	
۳-۸- مدار الکتریکی پمپ بنزین ..... ۱۶۵	
۴-۸- ساختمان و اصول کار پمپ بنزین الکتریکی دیافراگمی ..... ۱۶۶	
۵-۸- دستورالعمل پیاده و سوارکردن پمپ بنزین الکتریکی ..... ۱۶۷	
۶-۸- دستورالعمل سیم کشی مدار پمپ بنزین الکتریکی ..... ۱۷۵	

۱۷۶	۸-۷- دستورالعمل آزمایش و عیب‌یابی مدار الکتریکی پمپ بنزین .....
۱۷۸	آزمون پایانی (۸) .....
۱۸۰	واحد کار نهم .....
۱۸۱	پیش آزمون (۹) .....
۱۸۳	۹-۱- کویل .....
۱۸۴	۹-۲- ساختمان کویل .....
۱۸۴	۹-۲-۱- بدنه یا پوسته .....
۱۸۵	۹-۲-۲- هسته‌ی کویل .....
۱۸۵	۹-۲-۳- سیم پیچ‌های اولیه و ثانویه‌ی کویل .....
۱۸۵	۹-۲-۴- مقاومت کویل .....
۱۸۶	۹-۳- ترمینال‌های کویل .....
۱۸۶	۹-۴- طرز کار کویل .....
۱۸۷	۹-۵- پلاستیکی کویل .....
۱۸۹	۹-۶- دستورالعمل آزمایش کویل به وسیله‌ی اهم‌متر .....
۱۹۰	۹-۷- دستورالعمل آزمایش کویل به وسیله‌ی لامپ آزمایش .....
۱۹۲	۹-۸- دستورالعمل پیاده و سوارکردن کویل .....
۱۹۴	۹-۹- اصول نگهداری از کویل .....
۱۹۶	آزمون پایانی (۹) .....
۱۹۹	واحد کار دهم .....
۲۰۰	پیش آزمون (۱۰) .....
۲۰۴	۱-۱۰- دلکو .....
۲۰۵	۱۰-۲- ساختمان دلکو .....
۲۰۵	۱۰-۲-۱- در دلکو .....
۲۰۵	۱۰-۲-۲- چکش برق .....
۲۰۶	۱۰-۲-۳- پلاتین .....
۲۰۸	۱۰-۲-۴- خازن دلکو .....
۲۰۹	۱۰-۲-۵- صفحه‌های دلکو .....
۲۱۱	۱۰-۲-۶- بادامک میل دلکو .....
۲۱۱	۱۰-۳- مکانیزم آوانس وزنه‌ای دلکو .....
۲۱۲	۱۰-۴- مکانیزم آوانس خلثی دلکو .....
۲۱۵	۱۰-۵- دستورالعمل پیاده و سوارکردن دلکو از روی خودرو و تعویض پلاتین و خازن .....
۲۲۵	۱۰-۶- دلکوهای الکترونیکی .....

۲۳۰ ..... آزمون پایانی (۱۰)

۲۳۳ ..... واحد کار یازدهم

۲۳۴ ..... پیش آزمون (۱۱)

۲۳۵ ..... ۱۱- آشنایی با سوئیچ موتور

۲۳۶ ..... ۱۱- ساختمان سوئیچ موتور

۲۳۷ ..... ۱۱- دستورالعمل پیاده و سوار کردن و عیب یابی سوئیچ اصلی موتور (سوئیچ جرقه)

۲۳۸ ..... ۱۱- دستورالعمل آزمایش و عیب یابی سوئیچ اصلی موتور

۲۴۵ ..... آزمون پایانی (۱۱)

۲۴۷ ..... واحد کار دوازدهم

۲۴۸ ..... پیش آزمون (۱۲)

۲۵۰ ..... ۱۲- آشنایی با سرعت سنج خودرو

۲۵۲ ..... ۱۲- ساختمان و طرز کار سرعت سنج

۲۵۳ ..... ۱۲- ساختمان و مکانیزم کار کیلومترشمار

۲۵۵ ..... ۱۲- دستورالعمل پیاده و سوار کردن چرخ دنده کیلومترشمار

۲۵۶ ..... ۱۲- مدار اخطار و سرعت سنج

۲۵۷ ..... ۱۲- دورسنج موتور

۲۵۸ ..... ۱۲- دستگاه دورسنج

۲۵۹ ..... ۱۲- عوامل مؤثر بر دور موتور

۲۶۰ ..... ۱۲- ۹ دستورالعمل اندازه گیری دور آرام موتور

۱۰- دستورالعمل پیاده و سوار کردن سرعت سنج و دورسنج خودرو و

۲۶۱ ..... عیب یابی و رفع عیب آنها

۲۷۰ ..... آزمون پایانی (۱۲)

۲۷۲ ..... واحد کار سیزدهم

۲۷۳ ..... پیش آزمون (۱۳)

۲۷۴ ..... ۱۳- شمع گرم کن موتور دیزل

۲۷۴ ..... ۱۳- ساختمان شمع گرم کن، انواع و طرز کار آن

۲۷۵ ..... ۱۳- دستورالعمل پیاده و سوار کردن، آزمایش و عیب یابی شمع گرم کن

۲۸۷ ..... منابع و مأخذ

## هدف کلی پودمان

پیاده و سوار کردن، سیم کشی، آزمایش و عیب یابی مدار الکتریکی نشان دهنده های : درجه‌ی آب، درجه‌ی بنزین و فشارسنج روغن، برف پاک کن و شیشه‌شوی، شیشه گرم کن، دستگاههای صوتی، آتن الکتریکی، ساعت، بوق، پمپ بنزین برقی، کویل، دلکو، سوئیچ جرقه، سرعت سنج و دورسنج خودروهای سواری و گرم کن موتور دیزل

شماره‌ی واحد کار	شماره‌ی توانایی	عنوان توانایی	ساعت	نظری	عملی	جمع
۱	۱۷	توانایی سیم کشی مدار نشان دهنده های درجه‌ی آب، درجه‌ی بنزین و فشارسنج روغن موتور خودرو	۱۶	۱۲	۴	
۲	۱۸	توانایی نصب و پیاده کردن و سیم کشی مدار برف پاک کن و شیشه‌شوی	۱۲	۱۰	۲	
۳	۱۹	توانایی نصب، پیاده کردن المتن حرارتی و سیم کشی مدار شیشه گرم کن خودروها	۴	۳	۱	
۴	۲۲	توانایی نصب، پیاده کردن و سیم کشی مدار دستگاههای صوتی خودرو	۸	۶	۲	
۵	۲۳	توانایی نصب، پیاده کردن و سیم کشی مدار آتن برقی خودروها	۴	۳	۱	
۶	۲۴	توانایی نصب، پیاده کردن و سیم کشی مدار الکتریکی ساعت خودرو	۴	۳	۱	
۷	۲۵	توانایی پیاده و نصب و سیم کشی بوق خودروها	۴	۳	۱	
۸	۲۶	توانایی سیم کشی مدار پمپ بنزین برقی	۸	۶	۲	
۹	۳۰	توانایی پیاده و سوار کردن کویل خودروها	۴	۳	۱	
۱۰	۳۱	توانایی پیاده و سوار کردن و عیب یابی انواع دلکو خودروها	۱۶	۱۲	۴	
۱۱	۳۲	توانایی پیاده و سوار کردن، عیب یابی و رفع عیوب سوئیچ خودرو	۸	۶	۲	
۱۲	۳۳	توانایی پیاده و سوار کردن، آزمایش و عیب یابی سرعت سنج و دورسنج خودروها	۸	۶	۲	
۱۳	۳۵	توانایی آزمایش و تعویض گرم کن موتور دیزل	۴	۳	۱	
جمع کل						۱۰۰
						۷۶
						۲۴

